

BURSA'NIN DEVLER KARNESİ

DEĞERLENDİRMELER

Bursa'nın büyükleri yine sahada.

Giderek zenginleşen bir veri hazinesine dönüşen 250 büyük firma listesi karşımıza 2016'nın karnesini çıkardı. Ama bu karne aynı zamanda 20 yıllık bir serüvenin özetini içeriyor. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, kentin en büyük firmalarını mercək altına aldığı çalışmayı geride kalan 20. yaşla birlikte kendine özgü kurumsal bir kimliğe de kavuşturmuş durumda. Bu anlamda sadece son verilere ve firma bazlı fotoğrafa bakmak yerine, zaman yolculuğunun içerdiği kente dair ekonomik manzaraya bakmakta fayda var. Ancak, bu çok yönlü araştırmanın sonuçlarına bakmadan önce vurgulanması gereken temel konular var.

Öncelikle 2016 yılı madalyonun iki ayrı yüzüyle geçti tarih sayfalarına! 15 Temmuz'a kadar yükselme trendinin kendini hissettirdiği bir ekonomiden... 15 Temmuz'un ardından adeta bir Milli Mücadele dönemine girilen ekonomik manzaralara sahne oldu Türkiye. Bursa da bu süreçten kendi payına düşeni kısmen de

Feridun EYÜPOĞLU
Olay Gazetesi Köşe Yazarı

olsa aldı. Dolayısıyla 2016'nın bilanço rakamları da bir önceki yıla göre doğal olarak törpülenmiş görüntü veriyor! Ve neticede bazı sektörlerde son yıl ne yazık ki zirve rakamlarıyla karşımıza çıkmıyor.

Özellikle katma değer, ciro, istihdam ve kârlılık açısından performanslar olması gerekenin altına bir görüntüye sahip. Yani kâr eden firma sayısının 211 ile son 5 yıl içinde 2013'ten sonraki en düşük sayıyı temsil etmesi yadigarınmamalı. Bu arada bir önceki yıla göre oransal gerilemenin % 8 olmasıysa kâr elde ettiğini açıklayanların istatistikinde 2016'yı 2011'den bu yana en kötü sıraya oturtmakta. Yine de Bursalı devler adına kârlılığı bir yana koyarsak 2016'nın zorluklarına rağmen nispi bir başarıyla noktalandığını söylüyor rakamlar. Otomotiv ve makine başta olmak üzere ihracatçı sektörlerin motivasyonla sürüklediği bir başarıdan söz etmek mümkün çünkü! Türkiye genelinde ihracatın yerinde saydığı geçen yıl Bursa'nın 250 büyük firması % 14,4'lük ihracat başarısına imza attı.

Ancak iç pazarın zorlu koşulları bilançolara negatif etkiyle yansımış görünmekte.

2016'nın performansı açısından cirodaki 10'luk artış enflasyon hariç tutulduğunda yerinde sayan bir görünüm arz ediyor. Ve özsermaye değişimi de % 2,6'da kalmış! Bu da bize iş dünyasının kendi cebinden yemek zorunda kaldığını, sermayeyi artırmakta hayli zorlandığını gösteriyor. Neticede üretimden satışlar cephesinde yüzde 15 oranındaki artışın temel kaynağı ihracat olarak görünmekte. Yine de 2015'e oranla % 7,65 azalıp 4,4 milyar TL'ye inen kâr toplamını bir kenara koyarsak 250 firmanın toplam bazdaki verileri son 20 yıl adına kentin lokomotif rolünü sergiliyor. Özellikle 138 bini aşan doğrudan istihdam 2016'yı net biçimde zirveye oturtuyor! Dolar bazlı analizdeki 4,8 milyar dolarlık katma değer toplamı da 20 yıllık karnenin en iyi notunu temsil etmekte. TL bazında 14,6 milyarlık % 17'ye denk gelen katma değer artışı da Bursa firmaları adına artı değerdeki gelişmeyi gözler önüne seriyor.

Tekstildeki göreceli kaybın nedenleri

Ihracatın pek de başarılı geçmediği bir yıl olması tekstilde de vitesi düşürmüş gibi görünüyor. Ancak otomotiv yan sanayinin tam tersi bir performansla 12 yeni firmayı devler listesine sokması da tekstildeki basamak kayıplarını açıklayan bir durum aslında. Tekstilde KOBİ statüsündeki yayılımın etkili olduğunu da dikkate almak lazım.

BTSO'nun özellikle Mükemmeliyet Merkezi gibi önemli adımlarla beraber bu sektörü proje bazında marka ve moda tasarım odaklı çabaları da gelecek için umut ışığı yaymakta. Yine de 250 büyük listesinde 8 firması eksilen tekstil ve konfeksiyon sektörü sektörel bazda tüm kategorilerde 2010 yılından bu yana kaydedilen en kötü rakamlara imza attı. Yani ciro, kar, katma değer ve istihdamdaki 2.'lik kürsüsünü makine, teçhizat ve metal sektörüne bıraktı!

Şampiyon sektörsen otomotiv ana ve yan sanayi. Bu lokomotif sektör tüm kategorilerin lideri konumunda. Özellikle 55 bin 848 kişilik doğrudan istihdam dikkat çekici. Ve son 20 yılın da zirve rakamı aynı zamanda. Otomotive ait 2016'nın ciro, kâr ve katma değer verileriyle son 20 yılın en iyi 2. rakamlarını

temsil ediyor. Bu performansta yeni modeller, Ar-Ge faktörü ve yüksek ihracatın rolü net biçimde görülüyor.

Makinecilerin önemi

En dikkat çekici yükseliş trendinin 20 yıllık karnede makine grubunda olmasıysa doğal bir sonuç. Çünkü Bursa'nın olmazsa olmazı bir sektör bu! Ve katma değeri en hızlı yükseltme potansiyeli de makinecilerin elinde.

Endüstri 4.0'ın bu kadar konuşulduğu bir dönemde rolleri kaçınılmaz olarak da artmak zorunda! Bu perspektiften baktığımızda katma değer üretiminin trilyon liraya dayanmış olması da sektör adına önem taşımakta. Artık akıllı makinelerin iletişim çağındayız. Tüm sektörleri de bu çerçevede revize etmenin kaçınılmazlığıyla karşı karşıyayız!

Gıda, tarım hayvancılık sektörünün büyük firmalara doğru evrildiğini görmek de sevindirici bir duurm Bursa adına. İnşaat, enerji, plastik, finans, deri, çimento, kimya, çevre, elektronik ve perakende sektörlerinin 250 listesindeki temsilcileri ise sektörel çeşitliliğin güç kazanmakta olduğuna işaret ediyor. Bu çerçevede BTSO'nun Bursa ekonomisinin özellikle mevcut sektörlerin katma değerini ve çalışan sayısını artırma yönündeki girişimleri önem kazanmakta. Yenilikçi sektörlerle sunulan imkanlar, yatırım olanakları da gelecekte yüksek katma değerli ihracatın altın anahtarın oluşturabilir! Neticede uzay, havacılık ve savunma sanayi başta olmak üzere; makine sanayinin göbeğinde olduğu otomotiv sanayi, gıda sanayi ve teknik tekstilin gücünü artırdığı, enerji ve bilişimin lokomotiflere katıldığı bir döneme geçmemiz zorunlu görünüyor.

